

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Opera S. Matris Teresae De Iesu Carmelitarum Discalceatorum et Discalceatarum Fundatricis

In duas partes distincta

Teresa <de Jesús>

Coloniae Agrippinae, Anno MDCXXVI [erschienen] M.DC.XXVII.

Caput XI. Aperit quid in causa sit, cur perfecte quis in breui tempore Deum non amet, quod comparatione quada[m] declarare incipit simul quatuor orationis gradus constituendo, hoc autem loco de primo ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-37974

CAPVT XI.

APERIT QUID IN CAUSA SIT, CVR PERFECTE QVIS IN
breui tempore Deum non amet, quod comparatione quadam declarare incipit simul
quatuor orationis gradus constituendo. Hoc autem loco de primo gradu lo-
qui incipit, qui tractatus incipientibus, & gustum in ora-
tione non habentibus peruti-
lis erit.

VT ergo iam de ijs, qui amoris serui esse incipiunt, (serui quippè,
meo iudicio sumus tu ne, cum per viam orationis sequi proponimus
eum, qui in tantum nos dilexit) loquar; sciendum est, tantam in hoc di-
gnitatem sitam esse, vt cor mihi, cum de hoc ipso vel cogito, præ latitia ge-
nitur, seruilis quippè timor statim pellitur, si in primo hoc statu nos, prout
oportet, geramus. Cur, ô Deus, & Domine animæ meæ, & omne bonum
meum, noluit, animam statim, atque se ad te amandum, faciendo quod
potest, disponit, omnia, scilicet, quo se melius diuino huic amori impen-
dat, deserendo, ad perfecti huius amoris possessionem peruenire? malè
dixi debuissem dicere, & ex postulare, quid in causa sit, cur hoc ipsi noli-
mus, cum nobis solum imputandum sit, quo minùs vero hoc amore Dei,
qui omne bonum secum adfert, non statim perfectè fruamur. Ità quippè
ipsi pretiosos nos facimus: itaque sumus ad nos penitus Dei obsequio
ad dicendos segnes, vt, esto maiestas eius nolit nos re adeò pretiosa sine
magno pretio, & impendio frui, ipsi tamen nos nūquam perfectè hūc dis-
ponamus. Video quidem nihil esse, cuius pretio tantum, tamq; immen-
sum bonū comparavi in terra posset; si pro posse tamen animum à terrenis
omnibus auelleremus; atq; omne nostrū studium, & conuersatio in cælis
esset; certissimè mihi persuadeo, fore, vt bonum hoc, quàm breuissimo tē-
pore nobis daretur, si modò (sati Sanctos nonnullos fecisse constat) nos
quā citissimè totaliter hūc disponeremus. Sed putamus nos dare omnia,
merum Deo non damus nisi nudum vsum fructum, & prouentum, fun-
dum verò & hereditatem nobis retinemus. Proponimus quidē esse pau-
peres (& est hoc maxime meritorium) postea verò non rarò ad sollicitudi-
nē & diligentia quādam redimus, metuere incipimus, ne quid fortè no-
bis desit, non eorū modo, quæ necessaria sunt, sed & superfluatorum; & a-
micos cōparamus, qui ea nobis dēt, & maiori nos sollicitudini, & fortalsè
etiā periculo, præ metu, ne quid nobis fortè desit, nos ingerimus, quā ante,
dū bona nostra, & diuitias possidebamus. Videmur quoq; nobis, cum vel
Religionem profiteremur, vel iam vitam spirituale ducere, & perfectionem
sectari incipimus, honorem omnem prorsus repudiare; & ecce vix dū
in aliquo honoris punctulo tangimur, cum, oblitū nos eum Deo iam ob-
tulisse,

S. M. Teresa Opera.

I

tulisse,

S.
Theresia

Opera

IN
III
156

tulisse, statim totale eius nobis dominium vindicamus, Deoque eum quodammodo è manibus extorquemus, postquam iam eum absolutum (vti quidem exterius videtur) voluntatis nostræ Dominum fecimus. Et ira quoque in alijs rebus fit. Egregius scilicet hic amoris diuini comparandi modus est (imò statim cum plenis, vt dicitur, manibus capere cupimus) dum nostras retinemus inclinationes; esto appetitus ac desideria re ipsa explere nolimus, & numquam firmiter proponimus ut penitus à terra sustollere, & interim multum gustus spiritualis, & frequentes consolationes habere cupimus. Non benè hæc quadrant, & se mutuo compati non posse videntur. Quia ergo nos totaliter & semel simul Deo non damus, idè thesaurus hic totus simul nobis non datur. De eū Dominus nobis saltem per partes, ac velut guttatim; esto omnis, qui mundo est, labor subeundus nobis esset. Nimis quàm magnam misericordiam præstat illi, cui gratiam simul & animum dat bonū, hoc omnibus vèribus suis quærere proponat: nemini enim, si modò perseueret, se Deus denegat, paulatim illius animum disponendo, vt victoriam hanc referat. Animum, inquam, difficultates quippè, quas primùm incipientibus Diabolus proponit, ne viam hanc ita vt oportet, ingredi incipiant, maxime sunt, & plurimæ; vt qui optimè calleat, quantū indè sibi damnum obstruiat, non solum quod hanc animam amittat, verùm etiam eius occasione alias plurimas. (si incipiens, omnimodis cum Dei gratia ad perfectionis apicem ascendere cõnitatur; credo equidem, numquam eum solum celum ingredi, sed semper eò multos alios secum trahere, Deumq; ei, velut generoso Duci, comitatum plurimorū subministrare) Tam multa igitur eis diabolus pericula, & difficultates obijcit, vt non paruo, sed maximo, eis, ad non retrò flectendum, opus sit animo, nec non maximà Dei gratiâ. Vt ergo de principijs eorum, qui iam firmiter bonum hoc prosequi, & ceptum hoc ad exitum perducere proposuerunt, loquar (nam de reliquis, quæ, quoad mysticam Theologiam, ita quippè eam vocari credo, dicere cœperam, loquar postea) sciendum est, hilce in principijs summum, ac maximum laborem consistere: nam ipsi sunt, qui laborè, & onus hic suscipiunt, Dominus verò prouentum dat & incrementum: in reliquis enim orationis gradibus, plus fruitionis est, quam laboris; esto omnes, tam primi, & medij, quàm postremi, suâ non careant amaritudine & cruce; licet aliqua cum differentia, per eam namque viam, quâ Christus Dominus præiuit, sequantur necesse est, quotquot Christum sequi volunt, nisi se perdere ipsi velint. Næ autem beati labores, qui etiam in hac vita tam superabundanter compensantur. Aliquâ hic me similitudine vti oportebit, eam omittere (quod mulier sum) mallem, & simpliciter, quæ mihi iniuncta sunt, scripto committere: sed hæc spiritus locutio tam

difficul-

difficiliter declarari potest ab ijs, qui indocti sunt (qualis ipsa sum) vt certum aliquem eius declarandæ modum me conquirere oporteat; & licet fortassis similitudo hæc rarissimè ad propositum futura sit, ad hoc saltem vtilis erit, vt R. V. recreet, cum meam in illa stupiditatem videbit. Porrò similitudinem hanc alibi mihi legisse, vel audiuisse iam videor: at quia parum tenaci memoriâ sum, nescio quonam loco, vel qua occasione, aut quorsum; verum ad meum propositum quàm optimè facere videtur. Ergo qui incipit, sibi persuadere debet, hortum se quendam in sterili valde solo, plurimumque herbarum malarum proferenti, incipere moliri, vt suam ex eo Dominus voluptatem capiat. Herbas malas maifestas illius primò eradicat, bonas autem illarum loco plantet oportet. Hoc igitur iam antè factum esse cogitemus, cum anima firmiter apud se statuit orationi se dare, in eaque iam se aliquantisper exercere cœpit. Iam nostrum est, cum Dei ope procurare (vti bonos hortulanos decet) vt hæ plantæ crescant, & ad hoc illas identidem rigare, ne marcescant & emoriantur, sed vt flores gratissimum odorem spirantes emittant, qui hunc Dominum nostrum oblectent, quò sæpiùs in hortum hunc se oblectaturus, & inter virtutum harum flosculos deliciaturus descendat. Videamus igitur iam, quonam hortus hic modo rigari possit, vt quid faciendum nobis sit, nouerimus, & vtrum, qui hic subeundus est labor, compendio & lucto maior sit, & quamdiù ac quousque is sit frequentandus. Quatuor autem modis hic mihi videtur posse irrigari; nostris aquam è puteo manibus hauriendo, quod magno nostro cum labore fit; secundo per antliam, & tollenonem, quod orbitæ cuiusdam adminiculo fit; & hoc ipsa modo nonnumquam eam hausi, minoremque hæc hauriendi ratio laborem inuoluit, quam prior, plusque aquæ educitur. Tertio, eam è flumio, aut torrente educendo: hæc rigandi ratio prioribus melior est; tum quòd sic terra plus aquæ imbibat, tum quòd tunc non tam sæpè irriganda sit, tum denique, quod minore cum hortulani labore isthæc irrigatio fiat. Quarto denique per frequentiorè pluuiam; quando nimirum ipse Dominus de cælo, nullo nostro labore, irrigat; & hæc rigandi ratio prioribus alijs in comparabiliter melior est. Iam ergo quatuor hisce aquæ generibus, quibus hortus hic sustentandus; & rigandus identidem est (nam sine illis emarcesceret) semel proposito meo, adaptatis & declaratis, habeo quod intendo; visiq; mihi est, per quadruplex hoc aquæ genus aliquid de quatuor illis orationis gradibus, in quibus Dominus (quæ eius est bonitas) animam meam aliquando collocauit, declarari, & intelligi posse: faxit eius bonitas, vt ità id dicere possim, aliquam vt inde vtilitatem capere possit aliquis illorum, quorum iussu hæc scribo, qui maiore quadrimestri spatio

*Similitudo
inter ani-
mam &
hortulan-
num.*

*Quatuor
modis ani-
ma hortus
irrigatur.*

S.
Theresia

Opera

NUM

186

Domino iuante, profectum fecit, quam ipsa septemdecim ipsis annis fecerim. Melius scilicet ille se disposuit: itaque nullo suo labore hortum hunc quadruplici hac aqua irrigat, tamen si vltima ad hunc ei non nisi guttatim detur: sed ita inde proficit, vt propediem, cum Dei gratia, in illam penitus absorbendus sit. Equidem gaudebo, cum hanc meam ad hoc declarandum similitudinem, vt impertinentem hanc visam, videbit.

Qui ergo orationem iam primùm exercere incipiunt, dicere possumus esse eos, qui brachiorum connisu, aquam è puteo hauriunt; quod, vt dixi, nimis quam laboriosum est. Hos quippè necesse est, quod sensus suos recolligant, summâ contentione ad defatigationem vsque laborare, quod enim sese in obuia quæq; diffundere, & euagari assueuerunt, hinc hoc est quam difficillimum est. Paulatim ergo assuecant oportet, nihil penitus videre, vel audire velle, & hoc ipsum, dum orandi tempus est, opere tractari; sed solitudinem sectari procurent, & ab hominibus sequestrando se, vitam præteritam recolere. Et quamuis hoc omnes tam primò quam postremos, sæpè cogitare oporteat; id tamen plus, minusve fieri potest, vt postea dicam. In principio sese discruciant, ex eo quod certo scire nequeant, num verè commissorum ipsos peccatorum peniteat, necne, & sanè verè eos penitet, cum secum statuunt Deo tam ex toto corde seruire, dare debent operam, vt vitam Redemptoris nostri IESV Christi identidem meditando euoluant; & in hoc intellectum suum delassant.

Huc vsque nostro ipsi Marte & studio pertinere possumus, sed cum Dei gratia: sine hac enim, ne vel vnâ quidem bonam cogitationem nos habere posse certissimum est. Hoc est, aquam è puteo haurire incipere: dixit autem Deus, vt aquam puteus habeat; at saltem nos in culpa non letemus, cum iam ad eam hauriendam abeamus, & faciamus quod possumus ad hosce flores irrigandos. Tanta quoq; Dei est bonitas, vt, cum ob rationes quasdam, quas Maestas eius nouit (fortasse ad ingens nostrum bonum, & commodum) puteum hunc exsiccare patitur; nos interim nihilominus tamquam boni, & impigri hortulani facimus, quod in nobis est, si ne vlla prorsus aqua flores sustentet, & virtutes faciat ex crescere. Aqua autem nomine hic voco lachrymas, & illis etiam deficientibus, interiorum deuotionis teneritudinem & sensum. Quid ergo hic agat is, qui se ad multos dies perpetua in ariditate, fastidio, ac tædio agere, & ita ab aqua haurienda alienatum esse videt, vt, nisi se in eo horti DOMINO gratificari, & rem gratissimam præstare meminisset, simulque vereretur, ne, quod hætenus ei præstitit, obsequi excideret; nisi denique præmium, quod pro magno labore, quem subiit in situla rotæ in puteum demergenda, & semper ea irritò conatu vacua attrahenda, recipere

*Aque nomine
hic voco lachrymas,
& illis etiam deficientibus,
interiorum deuotionis
teneritudinem & sensum.*

recipere expectat, intrueretur, retrospectans omnia quamprimum omit-
teret? Sæpè quoque eò per ariditatem redigeretur, vt ne brachia quidem
ad hauriendum attollere, id est, ne vnã quidem bonam cogitationem
habere possit. Tam igitur liquidò patet, hunc per intellectum operan-
di modum, esse velut aquam è puteo situlã educere. Quid igitur, vt dixi,
hic ager hortulanus? gaudebit seseque consolabitur, & velut singulare
quoddam beneficium accipiet, quòd in tam potentis Imperatoris hor-
ro sibi operari concedatur, & cum norit se in hoc illi gratificari, suam-
que intentionem esse debere, vt ei, non autem sibi satisfaciat; gratias
ei agat ex eò quòd sibi fidat, cum illum sine vllò stipendio aut præ-
mio, tam sollicitè, impigreque curantem videat id, quod ipsi com-
mendatum est: ad hæc in cruce tollenda ipsum adiuuet, & recog-
tet, illum toto vitæ tempore eam tulisse, præterea regnum suum non
querat hic in terra, nec orationem vnuquam intermittat; firmum
proinde propositum concipiat, non sinendi, vt Christus cum cruce
sua in terram concidat, esto etiam toto vitæ tempore in ariditate hac
se permanere oporteret: veniet enim tempus cum simul omnia ei com-
pensabuntur. Ne meruat fore, vt suam hic operam perdat: bono enim
Domino seruit, qui suos ad ipsum oculos continuò directos habet. Ma-
las autem cogitationes, & suggestiones paruipendat, cogitans dæmonem
has etiam S. Hieronymo in vaita solitudine aggressisse. Scio suum labores
hosce præmium habere, vt quæ plurimis annis hac in palæstra decertau-
i: ac dico, quoties mihi vel vnã aquæ guttulam è sacro hoc puteo haurire
dabatur, putasse me permagno tunc à Domino me beneficio affici: scio
quoq; eos esse grauissimos; vnde maiore mihi ad hoc animo opus esse vi-
detur, quam ad multos alios, qui in mundo sunt, labores subeundos; sed
re ipsa vidi Deum illos, etiam in hac vita, singulari quodam præmio re-
munerari. Certissimum namq; est, vel vnã earum consolationum, quas
Dominus iam abhinc pauco tẽpore de se mihi dedit, horulã, superabun-
dantè mihi compensatam videri omnem pẽnam & amaritudinem, quam
longo tempore, vt in oratione perseuerarem, sustinui. Credo equidem,
Dominum, sæpè in principio, & nonnunquam etiam in fine, hæc cruce,
altasue plurimas, quæ sese offerunt, tentationes immittere, vt suos ama-
tores hac ratione exploret, & certo norit, vtrum calicem suum bibere; &
se in cruce baiulanda adiuuare possint, antequam eis magnos thesauros
communicet. Porrò ipsa mihi persuadeo, Dominum, hac viã nos non nisi
ad maius bonum nostrũ, velle deducere, vt intelligamus nimirũ, quã è
nobis ipsis miseris sumus: quas enim postea elargitur gratias, tantæ sunt di-
gnitatis, vt antè per experientiam nostram nos paupertatem, ac miseriam
agnoscere velit, quã illas nobis elargiatur, ne quòd Lucifero olim fa-
ctum

S.
Theresia

Opera

N VII

156

Cur Deus
in cruce
immitat,
& labores.

atum est, fiat nobis. Ecquid autem facis, Domine mi, quod non in maiori animæ illius bonum cedat, quam tuam iam de facto esse nosti, quæque se totaliter in manus tuas resignat, ad te, quocumque ieris, sequendum, etiam usque ad mortem crucis; quæ denique te in ea baiulanda iuuare, & tibi soli eam non relinquere parata est? Quisquis autem hanc in resolutionem videbit, nihil est, quod metuat. Neque est, o animæ spirituales, quod vos affligaris, cum iam ad tam sublimem statum (quod est, in solitudine cum Deo loqui velle, & mundanas delectationes, & recreationes negligere) euectæ sitis. Iam potissima rei pars confecta est; gratias proinde diuinæ Maiestati agite & in bonitate eius fidite, quæ amicos suos numquam deseruit. Nolite dicere aut cogitare, cur huic tam paucis diebus deuotionem elargitur, mihi verò post tot annos elapsos adhuc eam negat? Credamus autè omnia non nisi ad maius bonum nostrum esse: ducat nos eius maiestas quocumque voluerit; non fatuus iam nostri, sed quantiquanti sumus, eius sumus. Quin imò etiam nimis quam magnam nobis gratiam præstat, cum vult, vt in horto ipsius fodere, & apud horti Dominum consistere velimus (ipse enim haud dubiè nobiscum est) Et, si plantas, & flores hos nonnullis nò aliter crescere velit, quam dum ipsi magno cum labore aquam quam dat, hauriunt; alijs autem nullo cum labore adhibito, quid mea id refert? fac tu, Domine, quodcumque volueris, hoc solum præsta, ne te ego offendam, & virtutes (si quam modò è sola singulari bonitate tua mihi dederis) amittam. Pati volo, Domine, quandoquidem tu passus es, & voluntas tua omnimodis & quocumque modo, in me fiat; nec permittat Maiestas tua, vt re tam pretiosa, qualis tuus amor est, illis detur, qui ea tantummodo de causa tibi seruiunt, vt aliquam spiritus consolationem accipiant. In primis notandum est, vnde etiam ipsa id dicere audeo (longa quippè experientia id didici) animam, quæ in hac orationis mentalis via firmo cum perseverandi proposito ambulare incipit, & iam eo peruenit, vt parum curet, ac non multum propterea exultet, aut deiciatur, quod has spiritus consolationes, & animi teneritudinem ei Dominus vel subtrahat vel concedat; hanc, inquam, animam non parua viæ partem iam confecisse, & metuere non debere ne retrò respiciat, esto subinde labatur, & cespitet; quòd ædificium super firmo fundamento strui incipiat. Et certum est, amorem Dei non in effusione lacrymarum, non in his dulcedinibus & teneritudine (esto hæc plerumque consecuemur, & in his consolationem nostram ponamus) situm esse; sed in eo, vt illi cum iustitia, animi robore & humilitate seruiamus. In illis quippè, meo iudicio, potius quid accipimus, quam demus. Mulierculis quidem infirmis, & paruorum virium, qualis ego sum, arbitror expedit, vt cum suauitate quadam, & blandè conducantur, sicut me

*Non est
quod homo
cogitatur
cur huic ei
tius quam
alteri Deus
quid donet.*

*Sinendus
est Deus fa-
cere quod
volueris.*

Deus modo conducit, vt aliquibus laboribus, quos Maieſtas eius mihi imponere voluit, ferendis par ſim; ſed dum illuſtres ſeruos Dei, viros magnæ & autoritatis, & doctrinæ, & ingenij magnificere video, quod nullam à Domino ſenſualem deuotionem accipiant, grauè mihi id eſt audire. Non dico autem, vt eam non accipiant, ſi quando illam Deus elargitur, aut non magni faciant (tunc quippè maieſtas eius videbitur illis eam expedire) ſed ne, cum eâ carent, ſeſe diſcrucient, aut ideò eam minime ſibi neceſſariam eſſe exiſtunt, quòd eius maieſtas illam non det, diſcant verò ſuiiſſorum Domini & victores eſſe. Credant oportet inſignem hoc errorem eſſe (experta hoc ego ſum & vſu obſeruauì) nec non quamdam imperfectionis ſpeciem, denique non cum libertate ſpiritus, ſed cum puſillanimitate in certando procedere. Hoc autem non tam primum incipientibus (etſi hoc permagni faciam; quòd magni referat hoſce cum hac libertate & firmo propoſito incipere) dico, quam pro alijs (qui ſanè permulti ſunt) qui iam quidem dudum inceperunt; ſed nunquam, quæ cætra ſunt, promouent; cuius rei magna ex parte cauſam eſſe credo, quòd iam inde ab initio crucem non complectantur; vnde conſtituti incedunt, & afflicti, nihil penitus ſe præſtare arbitantes: nam ſtatim atque intellectus operari deſinit, id ferre nequeunt cum tamen fieri poſſit, vt, ipſiſ etiam inſcijs, voluntas tunc creſcens impingueſcat, & corroboretur. Cogitare debemus Deum ad hæc non aduertere: nam eſto nobis eſſe videantur defectus, verè tamen non ſunt. Maieſtas eius melius miſeriam & abiectum animum noſtram perſpectum habet, quam noſmetipſi; nouitque quod huiusmodi animæ perpetuo de eo cogitare, ipſumque diligere velint. Huiusmodi reſolutionem & propoſitum ipſe quaerit; at alia illæ vexationes, quas ipſi nobis inferimus, ad nihil ſunt vriles, quam vt animam noſtram magis inquietam reddant, & ſi ante vnâ tantum horâ inepta erat ad proſectum aliquem faciendum, iam ad quatuor horas ſit inepta. Nam ſæpiſſimè (quam maximam enim rei huius experientiam habeo, & ſcio veriſſimum eſſe: diligenter namque ac ſeriò id obſeruauì, & poſtea etiam cum viris ſpiritalibus conſulti) id per corporis indiſpoſitionem, & infirmitatem contingit (ita quippè miſeri ſumus, vt miſella hæc anima noſtra captiua miſeriarum corporis particeps fiat) Auræ quoque mutationes, & humorum commotiones ſæpenumero in cauſa ſunt, vt nullâ ſuâ culpâ facere non queat id, quod veller, ſed omnimodis patiatur neceſſe eſt. Et quo, per id tempus, magis cogitur, eò peius habet, & eò malum durat diutius. Quædam hic proinde adhibenda diſcretio eſt, ad videndum num aliquid huiusmodi in cauſa ſit, ne miſella anima oppreſſa ſuffocetur; ſciant ſe infir-

moſ

Conſolatio.
magis ſpiritus
magis con-
ſentiant
ſeminis,
quam viris
& quomo-
do in ijs ſe
habere quia
debeat.

Quantum
ſit malum
crucem ab
initio non
amplecti.

S.
Theresia

Opera

N. V.

16

mos esse, horam orationi præfixam mutant, quod etiam sæpè per aliquot dies durabit. Itaque triste hoc exilium ferant, quàm possunt oprimeantur quippè Deum diligenti satis magna crux est videre, quòd in hac vita uiuat, & quod ueller, omninò efficere nequeat, eò, quòd tam malignum (corpus, inquam, hoc) nata sit hospitem.

*Afflictionis
causa sub-
inde demon
est, & quid
tunc facie
dum.*

Dixi discretione hic opus esse, quia interdum ipse diabolus in causa erit; unde consultum est, nec semper orationem intermittere tum, cum magna in intellectu distractio est, & turbatio; nec etiam semper animam vexando cogere, ut faciat, quod facere nequit. Sunt quippe alia externa, puta Charitatis opera, & lectio piorum librorum, tamen etiam aliquando fiat, ut ne quidem ad hæc apta sit. Tunc ergò corpori ex amore Dei inseruiat, ut ipsum sæpiùs deinde animam inseruiat, & obsecundet: quam & honestas quasdam capiat recreationes, uti sunt, sancta quædam colloquia, vel ad agros excursio, prout expedire id Confessarius iudicauerit. Porro multum hinc iuuat ipsa experientia, quæ, quid nobis expediat, sanè docet. Ad hæc quacumque in re seruire Domino possumus; iugum quoque illius suauis est, & magni refert animam non cogi, & arreptis (ut dicitur) criminibus uolenter raptari, sed suauiter & leniter ea, quò magis proficiat ducenda est. Quocirca rursus moneo (& licet sæpiùs id dicam, parum refert: nam permagni hoc momenti est) ut nec ob ariditates, nec ob inquietudinem, nec ob distractionem in cogitationibus, quisquam se contrahat, vel affligat, si modò spiritus libertatem consequi, & non iugiter in afflictione, & angore uiuere uelit. Incipiat tandem semel cruce[m] non terrorescere; & videbit quomodo etiam Dominus ipsum in ea tollendi adiuuet, & quàm exinde afficiendus sit uoluptate, & qualia ex omnibus se commoda relaturus. Iam quisquè ad oculum apparet, si puteus aquam non habeat, nos illam ei dare non posse; esto nostrum esse debeat, cum iam aquam puteus habebit, non negliget eam attrahere; nam hoc Deo medio virtutes in nobis multiplicare tunc uult.

*Anima
suauiter
ducenda
est.*

*Nemo se ob
distractio-
nes, & in-
quietudi-
nem contri-
stet.*

CAPVT XII.

PRIMUM HVNC STATVM EXPLICARE PERGENS, OSTENDIT quousq; è nobis ipsis cum Dei gratia, & auxilio peruenire possimus; quantumq; noceat, antiè spiritum ad res supernaturales, & extraordinarias attollere uelle, quàm cum hùc Deus moueat, & euehat.

SVPERIORI capite potissimùm exponere uolui (esto etiam alias misterias incidenter diuagando tractatè, quod ex mihi per necessitatem uiderentur) quousque nostro ipsi adminiculo, & Marte peruenire possimus, &